

REVIZORSKA KOMORA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2023. GODINU

Revizorska komora Federacije Bosne i Hercegovine, obavljajući poslove i djelujući u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u BiH i Statutom Komore, svoje aktivnosti u 2023. godini usmjerila je na ostvarivanje zadataka Komore usvojenim na Skupštini u okviru Plana rada za 2023. godinu.

U 2023. godini održana je jedna sjednica Skupštine Komore (održana online 09.05.2023. godine). Na sjednici Skupštine održanoj 09.05.2023. godine usvojeni su Izvještaj o radu i Finansijski izvještaj za 2022. godinu, sa izvještajem Odbora za nadzor finansijskog poslovanja. Usvojen je Godišnji izvještaj o kontroli kvalitete rada društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora za 2022. godinu. Utvrđeni su Plan i program rada i Finansijski plan za 2023. godinu, te je usvojen prijedlog za podnošenje urgencije od strane Revizorske komore Federacije Bosne i Hercegovine prema Federalnom ministarstvu finansija – Poreznoj upravi, vezano za obavezu revizije finansijskih izvještaja u skladu sa članom 57. Zakona o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine

Tokom 2023. godine održano je devet sjednica Upravnog vijeća (27.01.2023, 27.02.2023, 13.04.2023, 03.05.2023, 18.07.2023, 29.09.2023, 17.11.2023, 13.12.2023 i 27.12.2023. Upravno vijeće su sačinjavali sljedeći članovi: gđa dr.sc.Josipa Grbavac, predsjednica, gđin Adnan Bahtanović, član, gđa Zuhra Eskić, član, član, gđa Zinka Fetahović, član, gđin Edin Udovčić, član, gđin Esmir Krnić, član (do novembra 2023) i gđin Jasmin Rustemi, član, ispred Federalnog ministarstva finansija. Sjednice 27.02.2023, 03.05.2023, 17.11.2023 i 27.12.2023 su održane online.

1. Opći poslovi

Stručna služba Komore je funkcionisala kontinuirano, aktivnost se odvijala u prostorijama Komore, a samo djelimično online, u vidu podrške radu izabranim tijelima Komore (Skupština, Upravno vijeće, Disciplinsko vijeće, Odbor za nadzor finansijskog poslovanja), gdje i kada je to bilo potrebno. Rad stručne službe u domenu vođenja Registara članstva, te zaštita podataka koji se vode u bazi podataka Komore i njihova objava su se odvijali kontinuirano i ažurno. Na dan 31.12.2023. godine u Revizorsku komoru Federacije BiH bilo je učlanjeno 89 društava za reviziju (sa licencom FMF) i 277 licenciranih ovlaštenih revizora. Prikupljanje članarine i doprinosa za finansiranje aktivnosti Komore te kvalitetno i pravovremeno obavljanje općih administrativnih i računovodstvenih poslova za službene potrebe Komore je ostvareno bez većih poteškoća. Na dan 31.12.2023. naplaćeno je 80 % od ukupno obračunate članarine za 2023. godinu.

Nastavno na ranije donesne odluke vezano za usklađivanje podataka koji se odnose na članstvo, obavljeno je ažuriranje i usklađivanje računovodstvenih evidencija, praćenje ostvarivanja finansijskog plana i s tim u vezi praćenje naplate potraživanja od članarina i praćenje gotovinskih tokova, te je pristupljeno je izradi programa jedinstvene elektronske baze podataka, koja sadržava sve relevantne informacije vezano za članove, njihov status, zaduženje i uplate članarine, te ostale

relevantne informacije vezano za društva za reviziju i licencirane ovlaštene revizore članove Komore.

Tokom 2023. kontinuirano je obavljeno evidentiranje ostvarenog prometa od izvršenih usluga putem izdavanja fiskalnih računa u skladu sa zakonom.

Upravno vijeće Komore je kontinuirano realiziralo aktivnosti pružanja stručne pomoći članovima Komore kroz adekvatna stručna mišljenja i obrazloženja u smislu provedbe propisa i praćenja odnosa i pojava koji su od interesa za uređenje, položaj i rad te unapređenje revizorske struke i djelatnosti.

2. Provođenje funkcije nadzora i kontrole kvalitete rada društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora

Sprovedene su aktivnosti prikupljanja podataka, analize izvještaja i obavještenja u svrhu indirektnog nadzora i kontrole kvalitete rada društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora, uz osiguravanje kompetentnog, nezavisnog i objektivnog pristupa u provedbi navedenih aktivnosti. Provođenje ovih aktivnosti je obavljano kontinuirano u skladu sa aktima Komore i postojećom metodologijom, a obuhvaćena su sva društva za reviziju, sa licencom Federalnog ministarstva finansija, upisana u Registar članstva Komore. Postupak prikupljanja podataka, analize izvještaja i obavještenja u svrhu nadzora i kontrole kvalitete rada društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora obuhvatio je obradu i analizu dostavljenih Godišnjih izvještaja za 2022. godinu, a u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH.

Detaljnije informacije i analize vezano sa sprovedene aktivnosti prikupljanja podataka, analize izvještaja i obavještenja u svrhu nadzora i kontrole kvalitete rada društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora sadržaj su posebnog Godišnjeg izvještaja o nadzoru i kontroli kvalitete rada društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora, koji je dio Godišnjeg izvještaja o radu Komore. Komora je, djelujući na način prikupljanja i analize podataka zatraženih i dostavljenih od strane društava za reviziju, djelovala u skladu sa zaprimljenim zahtjevima Odbora za javni nadzor društava za reviziju, licenciranih ovlaštenih revizora i Revizorske komore FBiH.

Neposredna kontrola kvalitete rada društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora, koji provodi Komora, usklađena sa zakonskim i drugim regulatornim okvirima, a koja podrazumijeva stanje ispunjenosti uslova za funkcionalno sprovođenje ove funkcije, dosljednu provedbu nadzornog postupka i njegovo osiguranje, te imenovanje Komisije za nadzor i provjeru kvalitete rada društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora, koja obavlja neposrednu kontrolu društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora, u skladu sa članom 106. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH u 2023. godini nije zaživjela, unatoč nastojanjima stvaranja uvjeta za otpočinjanje provedbe neposredne kontrole rada društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora, pri čemu je konstantan problem osiguranje neophodnih finansijskih sredstava kojima bi bila garantirana neovisnost, kvaliteta i učinkovitost nadzora i kontrole, koju prema odredbama novog Zakona o RiR, obavlja Komisija koju čine lica zaposlena u Komori.

Upravno vijeće kontinuirano djeluje na iznalaženju rješenja problema finansiranja nadzora (profesionalna i neovisna komisija, kojoj je, osim redovnih plaća i naknada, nužno osigurati svu potrebnu stručnu obuku, ali i logističku podršku) i razmatra sve mogućnosti i modalitete pristupa ovom problemu, uz to imajući u vidu da se trenutno stjecanje sredstava za rad Komore zasniva u najvećem obimu od članarina, odnosno od prihoda društava za reviziju koja čine Komoru i finansiraju je svojim članskim doprinosima.

Djelujući u skladu sa usvojenim godišnjim planom rada Upravno vijeće je donijelo odluku o kontinuiranom Javnom oglasu (do popune pozicije) za prijem u radni odnos jednog Stručnog saradnika na poslovima nadzora i kontrole kvalitete rada društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora, koji bi uz postojećeg uposlenog stručnog saradnika na navedenom poslovima bili predloženi za imenovanje Komisije za nadzor (iz člana 106. Zakona).

3. Podrška profesionalnom razvoju članstva-edukacija

U okviru aktivnosti podrške profesionalnom razvoju članstva, poboljšanju kvaliteta i vrijednosti ljudskog kapitala u revizorskoj profesiji u cilju podizanja kvalitete pružanja revizorskih usluga, a u skladu sa okvirom koji predstavljaju međunarodni revizijski standardi, kodeks etike profesionalnih računovođa i metodologija revizije za mala i srednja poduzeća, Revizorska komora je u 2023. godini ostvarila provođenje šest jednodnevnih specijalističkih seminara (ujedno i webinar), sa svrhom širenja znanja i vještina, i sa ciljem doprinosa podizanju nivoa kvalitete revizijskih usluga i unaprijeđenju učinkovitosti i djelotvornosti revizorske metodologije. Također, cilj je bio i jačanje svijesti o sistemima kontrole kvaliteta, zahtjevima za obezbjeđenje kvalitete revizije, primjeni MrevS, svrsi i područjima primjene analitičkih postupaka u angažmanima revizije finansijskih izvještaja, smjericama s praktičnom primjenom i primjerima, reviziji organizacija javnog sektora i reviziji javno-privatnog partnerstva, kao i prilagodbi rada novim okolnostima i primjeni IT tehnologija.

Metodom prezentacije, te praktičnih primjera uz interaktivne sesije sa otvorenim online diskusijama realizirani su sljedeći edukacijski sadržaji, koje je bilo moguće pratiti uživo, kao i online, putem Zoom platforme :

- Seminar: „Kibernetička sigurnost-izazovi za revizore; Revizijski program za prihode u svjetlu MSFI 15; Revizijski program za usklađenost sa zakonom i zakonskom regulativom MrevS 250“, održan u Sarajevu 14.03.2023. godine,
- Seminar: „Prezentiranje izvještaja neovisnog revizora; Statusne promjene i obaveza revizije; Transferne cijene u praksi“, održan 25.05.2023. godine u Sarajevu,
- Seminar: „Nefinansijsko izvještavanje; Planiranje revizije i izrada plana revizije u skladu s MReVs; Međunarodni standard finansijskog izvještavanja za male i srednje subjekte“, održan u Sarajevu 17.07.2023. godine, u Sarajevu,
- Seminar: „Računovodstveni i revizijski aspekti primjene računovodstvenih politika poslovnih spajanja i konsolidacije, materijalne i nematerijalne imovine; Međunarodni standardi upravljanja kvalitetom“, održan u Neumu 13.10.2023. godine,
- Seminar: „Procjena bilansnih pozicija i relativna procjena“, održan 24.11.2023. godine u Sarajevu i
- Seminar: „ESG rizici i izvještavanje; Korištenje IT revizije u otkrivanju i sprječavanju cyber napada i drugih prijevvara“, održan u Sarajevu 24.12.2023. godine

Edukacije su održane u okviru programa Kontinuirane profesionalne edukacije koju verificira Savez računovođa, revizora i finansijskih radnika/djelatnika FBiH, a u realizaciji je sudjelovao tim predavača angažiranih iz redova članstva Komore, kao i naučni djelatnici i eksperti iz struke iz zemlje i inozemstva.

4. Rad tijela Komore

Tijela Komore, imenovana od Skupštine: Upravno vijeće, Disciplinsko vijeće i Odbor za nadzor finansijskog poslovanja su, djelujući u nadležnostima definiranim Statutom i u skladu sa utvrđenim godišnjim planom i programom rada održavali kontinuiranu aktivnost koja se odvijala na sjednicama i izvan sjednica u smislu pripremanja materijala, zaključaka i odluka i njihovog sprovođenja.

Upravno vijeće je tokom 2023 godine u svom radu kontinuirano pratilo utvrđeni program rada i njegovo provođenje, djelujući u smislu kako donošenja akata tako i izdavanja stručnih obrazloženja i mišljenja, u pravcu zaštite i razvoja revizorske struke.

U sklopu planiranih aktivnosti, koje se odnose na provedbu funkcije nadzora i kontrole kvalitete rada društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora, pored naprijed navedenih aktivnosti u tački 2. ovog izvještaja, Upravno vijeće je donijelo Odluku o provedbi kontrole nad primjenom i poštivanjem Tarife revizorskih usluga, a za provedbu aktivnosti i dostavljanje informacija Upravnom vijeću određen je Stručni saradnik na poslovima nadzora i kontrole kvalitete rada društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora.

Kontrola nad obračunatim naknadama za usluge revizije od strane društava za reviziju je obavljena kontinuirano, praćenjem, prikupljanjem, provjerom i analizom podataka odnosno informacija u sklopu aktivnosti koje podrazumijevaju posredni nadzor i kontrolu kvalitete rada društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora. Ova aktivnost je nastavljena i u 2024 godini. Ovdje treba podsjetiti da su društva za reviziju su dužna primijenjivati Tarifu revizorskih usluga („Službene novine FBiH“ br. 52/15) do donošenja nove u skladu sa članom 90. stav (1) tačka f) Zakona, te da je Skupština usvojila predloženu novu Tarifu revizorskih usluga (na sjednici od 22.11.2022. godine), koja je, uz dodatna pojašnjenja i analize Upravnog vijeća, dostavljena Federalnom ministarstvu finansija na saglasnost, te da trenutku sačinjavanja ovog izvještaja još uvijek nije dobijena navedena saglasnost. S tim u vezi, članovi Upravnog vijeća su održali sastanke sa Odborom za javni nadzor na kojima su ponovno prezenirana pojašnjenja, analize i razlozi donošenja nove tarife, a zvanično je zatražen i sastanak sa Ministarstvom.

Upravno vijeće je u 2023 Ministarstvu uputilo još jedan akt/urgenciju u cilju kvalitetnog razumijevanja i značaja usvojene tarife za revizijsku profesiju, te nužnosti njenog ažuiranja i prilagođavanja novoj strukturi obveznika revizije i novim okolnostima (inflacija i smanjanje broja obveznika revizije).

Upravno vijeće je organiziralo panel diskusiju na temu: „Izazovi održivosti revizijske profesije u FBiH“, koja je održana 14.10.2023. u Neumu, sa ciljem analize i diskusije sa relevantnim predstavnicima i članovima Komore o stanju i perspektivama razvoja revizijske profesije u FBiH s naglaskom na funkcioniranje revizijske profesije u kontekstu institucionalnog okvira (Zakona o RiR) s posebnim osvrtom na Tarifu, kao i nadzora i kontrolu kvalitete revizijske profesije u FBiH. U radu panela su učestvovali članovi Komore i predstavnik Odbora za javni nadzor. U okviru panela diskutirano je o prednostima i nedostacima postojećeg institucionalnog okvira te su identificirane ključne karakteristike, kao i potrebne izmjene, postojećeg okvira koje bi pridonijele kvalitetnijem i transparentnijem razvoju revizijske profesije u FBiH. U okviru panela usaglašena je neophodnost podizanja svijesti o ulozi i važnosti revizijske struke kao pretpostavke razvoja revizijske profesije i kvalitete finansijskog izvještavanja u FBiH. Za ostvarivanje ovog cilja je nužna suradnja i aktivan angažman svih karika u lancu finansijskog izvještavanja (institucionalnih regulatora i profesionalnih tijela). Razmatrani su i diskutirano je o načinima i mogućnostima iznalaženja mogućnosti finansiranja nadzora. Zaključci diskusije su bili

usmjereni ka provedbi edukacije revizora kroz Komoru i naplate iste i/ili uspostavljanje sistema finansiranja nadzora kroz poseban oblik naknade za nadzor, kao što je to uređeno kod nekih agencija/regulatora. Nedvojbeno je zaključeno da je neophodno uređenje tržišta kroz Tarifu revizorskih usluga, uz napomenu da je Skupština Komore usvojila novu Tarifu, koja predstavlja optimalno rješenje, a koja još nije dobila pismenu saglasnost Ministarstva. Usaglašeno je da je potrebno napraviti prijedlog izmjena i dopuna Zakona o računovodstvu i reviziji koji će unaprijediti revizijsku profesiju.

Upravno vijeće je, nakon što je kroz rad i primjenu utvrđena neophodnost izrade i implementacije izmjena i dopuna, na prijedlog Disciplinskog vijeća usvojilo novi i unaprijeđeni Pravilnik o disciplinskom postupku, a donesen je i Pravilnik o članstvu u Revizorskoj komori FBiH, kojim se bliže se regulišu prijem članova, svojstvo, prava, obaveze i odgovornosti članova i prestanak članstva u Komori.

Disciplinsko vijeće je u 2023. godini održalo 8 sjednica (26.01.2023, 21.02.2023, 16.03.2023, 18.05.2023, 14.06.2023, 16.10.2023, 16.11.2023, 28.12.2023). Ovo tijelo Komore je u 2023 postupalo po 8 disciplinskih predmeta. Donesene su 3 odluke kojim se prijavljeni članovi Komore oglašavaju odgovornim za povredu dužnosti i ugleda revizorske profesije i izriču im se mjere novčanih kazni, od kojih je jedna pravomoćna u 2023. Sve odluke se odnose na nepoštivanja Tarife revizorskih usluga. Donesena su 4 zaključka kojim se disciplinske prijave odbacuju. Upravno vijeće je kao drugostepeni organ u postupcima odlučivalo u 2 slučaja donošenjem rješenja kojima se žalbe odbijaju u cijelosti. Članovi Disciplinskog vijeća su učestvovali u pripremi i predlaganju unaprijeđenog Pravilnika o disciplinskom postupku.

Odbor za nadzor finansijskog poslovanja Komore je održao 2 sjednice (22.02.2023 i 15.11.2023). Odbor je u skladu sa svojim nadležnostima pregledao novčano poslovanje Komore i finansijske izvještaje, o čemu je izvijestio Upravno vijeće. Odbor je donio zaključke da je poslovanje Komore uglavnom zadovoljavajuće i u skladu sa utvrđenim planom i programom rada, te da se uočava pad prihoda od članarine, uzrokovan u najvećoj mjeri padom prihoda društava za reviziju i da se dugoročni efekti istih očekuju.

Upravno vijeće je u 2023 godini, u saradnji s drugim tijelima, poboljšalo međusobnu komunikaciju u radu izabranih tijela Komore, te je unaprijedilo tok prosljeđivanja informacija, u cilju efikasnijeg koordiniranja i upravljanja procesima i aktivnostima. Ostvarena je aktivnost periodičnog informiranja o radu i aktivnostima.

5. Komunikacija i saradnja sa drugim institucijama

Komunikacija sa Federalnim ministarstvom finansija u 2023. godini se odvijala na način koji podrazumijeva povremenu pismenu komunikaciju i redovno sudjelovanje predstavnika Ministarstva u radu sjednica Upravnog vijeća Komore.

U 2023. godini nisu održavani sastanci predstavnika Komore sa predstavnicima Ministarstva.

Sa Odborom za javni nadzor Komore, društava za reviziju i ovlaštenih revizora, održana su 2 sastanka: 22.05.2023. godine i 13.12.2023. godine.

Sastancima su prisustvovali predstavnici Upravnog vijeća Komore.

Tema prvog sastanka su bili informiranje Odbora o općem stanju u Komori, informiranje o programu rada Komore i upoznavanje o radu Disciplinskog vijeća Komore pri čemu je dogovoreno da će Komora uputiti inicijativu za izmjenu određenih odredbi Zakona o RiR, da će Komora uputiti urgenciju Ministarstvu vezano za davanje suglasnosti na Tarifu, te da će Komora pojačati aktivnosti vezano za indirektni nadzor revizorskih društava i licenciranih ovlaštenih revizora. Na drugom sastanku (13.12.2023) razmatrani su način organiziranja sastanka sa revizorskim društvima i tarifa revizorskih usluga. Zaključeno je da će se zatražiti zajednički sastanak predstavnika Odbora i Komore sa ministrom financija u vezi s rješavanjem problema neposrednog nadzora i tarife revizorskih usluga.

U 2023. godini održavana je pisana komunikacija sa Savezom računovođa, revizora i finansijskih radnika/djelatnika FBiH, u smislu učešća Komore u programu kontinuirane profesionalne edukacije Saveza, usmjerenog na revizore i druge oblasti relevantne za jačanje profesije.

U 2023. godini predstavnici Komore su u organizaciji Svjetske banke učestvovali u studijskom posjetu Odboru za javni nadzor Poljske (29.09.2023), pri čemu je ova agencija učesnicima prezentirala svoju organizaciju, metodologiju i iskustva vezano za kontrolu kvalitete. Također, predstavnici Komore su učestvovali na Regionalnom forumu kontrole kvalitete u Skoplju, Makedonija (07.11.2023). Glavne teme ovog skupa su bile javni nadzor te metodologija javnog nadzora.

Ove aktivnosti su u cijelosti finansirane sredstvima Svjetske banke.

Predstavnici Komore su na poziv Hrvatske revizorske komore učestvovali u radu stručnog savjetovanja Hrvatske revizorske komore, 19.10.2023. Glavne teme su bile aktualne promjene MSFI i MrevS, EU direktive u polju računovodstva i revizije, izvještavanje i revizija u kontekstu održivosti i ostale aktualne teme za revizorsku profesiju. Ovaj posjet i učešće u radu savjetovanja je finansirala Hrvatska revizorska komora.

U realizaciji zadataka utvrđenih Programom i planom rada za proteklu godinu učestvovala su tijela Komore i stručna služba, a prema potrebi angažirana su eksterno i druga lica u skladu sa Statutom i drugim aktima Komore.

Sarajevo, februar 2024. godine

Revizorska komora
Federacije Bosne i Hercegovine
izv.prof.dr.sc.Josipa Grbavac, predsjednica

Grbavac

**REVIZORSKA KOMORA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

Na osnovu člana 15. tačka e) Statuta Revizorske komore Federacije Bosne i Hercegovine,
Skupština Komore, na sjednici održanoj 25.04.2024. godine donosi

**ODLUKU
O UTVRĐIVANJU IZVJEŠTAJA O RADU ZA 2023. GODINU**

Član 1.

Utvrđuje se Izvještaj o radu Revizorske komore Federacije Bosne i Hercegovine za 2023.
godinu.

Član 2.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

25. april/travanj 2024. godine
Broj: 02-240425-2

**Skupština Revizorske komore
Federacije Bosne i Hercegovine
Draženka Ivanković, predsjednica Skupštine**

REVIZORSKA KOMORA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

**IZVJEŠTAJ O NADZORU I KONTROLI KVALITETA RADA REVIZORSKIH DRUŠTAVA I
LICENCIRANIH OVLAŠTENIH REVIZORA ZA 2023. GODINU**

Sarajevo, februar 2024. godine

1. POLAZNE OSNOVE

Revizorska komora Federacije BiH (u daljem tekstu: Komora) u okviru svojih nadležnosti definisanih odredbama člana 89. stav 1., tačke g) i h) Zakona o računovodstvu i reviziji Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 15/21) obavlja kontrolu kvaliteta rada društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora; vrši uvid u izvještaje, ugovore i naknade obavljenih revizija, ocjenjuje sistem unutrašnje kontrole kvaliteta društava za reviziju, provjerava vlasničke i upravljačke strukture, nadzire zapošljavanje ovlaštenih revizora i provjerava druga područja u skladu sa odredbama Zakona.

2. PLAN I PROGRAM NADZORA

Godišnji plan nadzora za 2023. godinu nije sačinjen budući da nije imenovana Komisija za nadzor.

3. KONTROLA KVALITETA RADA DRUŠTAVA ZA REVIZIJU I OVLAŠTENIHH REVIZORA

Kontrola kvaliteta rada društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora u 2023. godini provedena je od strane Stručnog saradnika za nadzor i kontrolu kvalitete rada društava za reviziju i ovlaštenih revizora, isključivo kroz aktivnosti praćenja, prikupljanja i provjere izvještaja i obavještenja koja Komori podnose društva za reviziju.

3.1. Prikupljanje izvještaja i obavještenja koja društva za reviziju podnose Komori

Postupak praćenja izvještaja koja društva za reviziju podnose za kontrolnu godinu (2023) zasniva se na obrascu „Godišnji izvještaj društava za reviziju koji se dostavlja Komori“ usvojenim od strane Upravnog vijeća Komore.

3.1.1. Provođenje

Prije samih provedbenih aktivnosti, obavljene su pripremne radnje koje su uključivale:

- pripremu i distribuciju Obavijesti o sadržaju Godišnjeg izvještaja društava za reviziju koji se dostavlja Komori i roku za dostavljanje Godišnjeg izvještaja za 2022. godinu,
- objavljivanje obrasca na web stranici Komore.

Nadzor praćenjem, prikupljanjem i provjerom izvještaja i obavještenja koja Komori podnose društva za reviziju obuhvatio je sljedeće :

- Prikupljanje i praćenje/analizu Godišnjih izvještaja društava za reviziju za 2022. godinu;
- Prikupljanje i praćenje ostalih podataka i informacija koji su dostavljani na zahtjev Komore;
- Obradu dostavljenih Godišnjih izvještaja sa podacima za 2022.godinu;
- Prikupljanje i praćenje ostalih dostupnih podataka i informacija relevantnih za kontrolu kvaliteta.

Ove aktivnosti su u punom obimu otpočele 15.04.2023. godine neposredno po isteku roka za dostavu Godišnjih izvještaj društava za reviziju, a i do tog datuma je redovno obavljan u skladu sa do tada pristiglim izvještajima.

Obradom i analizom dostavljenih godišnjih izvještaja društava za reviziju za 2022. godinu , utvrđeno slijedeće:

Ispuniavanje obaveze dostavljanja izvještaja komori

Ukupan br.duštava	Dostavljen izvještaj	Nije dostavljen izvještaj	Napomena
95	93	2	U više navrata su slane urgencije za dostavu izvještaja. Zadnja urgencija putem pošte 03.07.2023 godine, te nakon toga i telefonski pozivi.

Nisu dostavili izvještaj

2

-BDO doo Mostar
 -Enahar doo Sarajevo
 -SAP Revizija Travnik-izvještaj dostavljen u neodgovarajućem formatu
 Audit&Consulting doo- izvještaj dostavljen u neodgovarajućem formatu

U nastavku slijedi analiza godišnjih izvještaja revizorskih društava za 2022. godinu

Prihodi:

Struktura prihoda revizorskih društava

Revizijske usluge	Računovodstvene usluge	Ostale usluge	Ostali prihodi	Ukupan prihod	Godina
22.523.353	7.146.567	10.597.734	2.217.734	42.485.388	2021
18488.661	8.170.773	15.302.140	1.545.556	43.507.131	2022

U strukturi prihoda revizijske usluge čine 42,50% ukupnih prihoda revizorskih društava, slijede ostale usluge(35,17%) i ostali prihodi(3,55%) , te računovodstvene usluge sa 18,78%.

Prihodi od revizijskih usluga (tržišni udio)

Prihod/raspon	Broj društava	Iznos prihod	Tržišni udio(%)
1.000.000-2.000.000	5	7.865.701	42,54
400.000-510.000	7	3.101.995	16,78
200.000-300.000	12	3.089.976	16,71
100.000-199.000	18	2.592.727	14,02
50.000-100.000	15	1.141.604	6,17
2.500-50.000	35	696.658	3,77
Ukupno:	92	18.488.661	100,00

91,06% tržišnog udjela otpada na 42 društava za reviziju, pa se da zaključiti da su to društva koja se dominantno bave revizijom, dok se za ostalih 50 društava može zaključiti da im revizijske usluge predstavljaju sporednu djelatnost.

U 2022 godini ukupno je urađeno 2270 revizijskih angažmana, 898 revizija finansijskih izvještaja srednjih pravnih lica, 271 revizija finansijskih izvještaja velikih pravnih lica, te 236 revizije finansijskih izvještaja malih pravnih lica.

Pregled angažmana po vrsti i subjektima angažmana:

Tip / Vrsta reviz. angažmana	Broj reviz. angažmana	Vrijednost naknada	Prosječna naknada
Subjekti od javnog interesa	417	2.755.896	6.609
Banke	17	1.734.218	102.013
Mikro kreditne organizacije	15	176.900	11.793
Osiguravajuća društva	17	421.880	24.816
Lizing društva	4	73.374	18.344
DUF i Investicijski fondovi	30	187.300	6.243
Velika pravna lica	271	3.627.326	13.385
Srednja pravna lica	898	6.152.617	6.851
Mala i mikro pravna lica	236	1.212.269	5.137
Projekti	205	869.362	4.241
Konsolidirani FI	87	463.877	5.332
Uvid u FI	73	813.642	11.146
Ukupno:	2.270	18.488.661	8.145

Prihodi od ostalih usluga (udio)

Prihod/raspon	Broj društava	Iznos prihod	udio(%)
1.000.000-8.500.000	3	11.673.160	77,52
150.000-999.000	6	1.829.008	11,95
10.000-149.000	29	1.727.905	11,29
1-9.999	16	72.067	0,47
0	38	0	0,00
Ukupno:	92	15.302.140	100,00

76,28% prihoda od ostalih usluga su ostvрила 3 društava za reviziju i ova bi društva sa stanovišta rizika koje sa sobom nosi obavljanje nerevizijskih usluga trebala biti predmetom nadzora, između ostalog i zbog toga što sva ova društva imaju veće prihode od ostalih usluga+ostalih prihoda nego što su to prihodi od revizije.

38 društava ili 41% društava nije imalo prihode od ostalih usluga.

Zaposleni

Ukupan broj radnika, zaposlenih u društvima za reviziju, je 675, od čega su licencirani ovlašteni revizori 193, asistenti revizora 236, te administrativno i ostalo osoblje 247.

23 društava za reviziju ima zaposlenog samo 1 licenciranog revizora, jedno društvo nema zaposlenog ni jednog licenciranog revizora, dok 42 društava ima zaposlena 2 licencirana revizora.

3.1.2. Najvažniji nalazi

1. Nije bilo izvještavanja o sticanja udjela u društvima za reviziju niti ulaganja na osnovu koji su društva za reviziju stekli učešće u drugom pravnom licu.
2. Nije bilo izvještavanja o raskidu ugovora o reviziji finansijskih izvještaja.
3. Izvještavanje o popisu subjekata od javnog interesa koji su bili predmet revizije (prema prihodu koji je stečen od takvih subjekata) u određenom broju izvještaja nisu urađeno na zadovoljavajući način (nisu navedeni iznosi stečenog prihoda ili oni nisu nikako navedeni iako se u ostalim informacijama u izvještaju navodi da su imali usluge obavljene takvim subjektima).

Na osnovu provedenih aktivnosti kod određenog broja subjekata nadzora utvrđene su nedostaci i nepravilnosti, koji se odnose na sljedeće:

- Od ukupnog broja registrovanih društava za reviziju, dva društva (niti nakon višestrukih dodatnih zahtjeva za dostavu izvještaja) nisu dostavila isti.
 - BDO doo Mostar
 - Enahar doo
- Gotovo 20% društava dostavio je izvještaj naknadno, odnosno nakon isteka roka za njegovu dostavu, a nakon opetovanih dodatnih zahtjeva za njihovu dostavu;

3.1.3. Najvažniji zaključci

Na osnovu provedenih aktivnosti praćenja, prikupljanja i provjere izvještaja i obavještenja koja Komori podnose društva za reviziju, može se zaključiti sljedeće:

- Godišnji izvještaji se ne dostavljaju pravovremeno. Jedan manji broj Godišnjih izvještaja nisu sadržajno potpuni i pravilno popunjeni. Ovim se negativno utiče na blagovremenost, sveobuhvatnost i kvalitet informacija koje se prikupljaju i prezentiraju obradom Godišnjih izvještaja.
- U skladu sa dostupnim podacima iz godišnjih izvještaja i drugih javno dostupnih izvora, vršena je ograničena provjera ispunjavanja uslova za poslovanje društava za reviziju u smislu odredbi člana 58. i člana 78. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine.

U 2024. godini će se obaviti cjelovita-ciljana kontrola ispunjavanja uslova za poslovanje društava za reviziju sa ciljem utvrđivanja i otklanjanja eventualnih nepravilnosti.

- Više od 50% društava za reviziju je izvjestilo da su u 2022. godini obavljali reviziju subjekata od javnog interesa i finansijskih institucija, a na osnovu provjere je utvrđeno da više od polovine društava za reviziju nije ispunilo zakonsku obavezu iz člana 82. Zakona i objavilo izvještaj o transparentnosti.

Ova društva su sa stanovišta rizika koje sa sobom nosi obavljanje revizije ove vrste subjekata i netransparentnosti izvještavanja trebala biti predmetom nadzora.

U 2024. godini će se obaviti cjelovita-ciljana kontrola „Izveštaja o transparentnosti za 2023.godinu“ te poduzeti radnje na utvrđivanju i otklanjanju utvrđenih eventualnih nepravilnosti.

3.2. Neposredni nadzor

Postupak neposrednog nadzora društava za reviziju i ovlaštenih revizora nije vršen u 2023. godine budući da nije imenovana Komisija za nadzor i provjeru kvaliteta rada društava za reviziju i ovlaštenih revizora.

Sarajevo, 15.02.2024. godine

Zijad Hasović

Stručni saradnik na poslovima nadzora i kontrole kvalitete rada društava za reviziju i ovlaštenih revizora, s.r.